

På tynd is: Hvorfor sod kræver øjeblikkelig handling

Introduction

På tide, at IMO pålægger søfarten at reducere udledning af sod i Arktis

Med den igangværende arktiske opvarmning i hidtil uset og alarmerende tempo – og de tilknyttede kritiske ændringer af de globale klimasystemer - er tiden inde til akut handling.

Den arktiske nedsmeltning har dybtgående konsekvenser for globale vejrmønstre, økosystemer og havstigninger, såvel som for Arktis' oprindelige folk og dyreliv.

En væsentlig årsag til den accelererede arktiske opvarmning er sod (black carbon). Sod er et superforurenende stof, da det både er helbredsskadeligt og bidrager til global opvarmning. Sod anses for en af de mest klimaskadelige komponenter. Sod består af små kulsorte partikler og har en kort levetid i atmosfæren sammenlignet med langlivede drivhusgasser som kuldioxid (CO₂). Hvis udledning af sod minimeres, vil det resultere i øjeblikkelige klimafordele grundet den korte levetid og derved reducere opvarmningen i Arktis og samtidig forbedrer folkesundheden markant.

Ved at IMO indfører krav om hurtig overgang til destillater og andre renere brændstoffer for skibsfarten, kan IMO (FN's Søfartsorganisation) nedbringe udledningen af sod i Arktis.

Sod har en opvarmningseffekt, der er op til 900 gange større end CO₂ pr. kg i en 100-årig tidshorisont og 3.200 gange større i et 20-årigt perspektiv. Når den frigives i Arktis, afsættes det på isen der farves grå og derved absorberer mere sollys, hvilket opvarmer isen og accelererer is-afsmeltningen.

International søfart er en af de store forurenere med drivhusgasser og er, ved at forbruge restprodukter fra raffinaderier som brændstoffer, også en væsentlig kilde til emissioner af sod – særlig i Arktis.

Akut behov for handling

En hurtig reduktion af sod fra skibe i Arktis kan opnås ved at få skibe til at anvende renere brændstoffer dvs. destillater, som mange skibe allerede sejler på i dag. Det kan ske i skibenes eksisterende motorer. Opfordringer til frivilligt at skifte til destillater har vist sig ineffektive. Der er brug for obligatoriske krav.

IMO's medlemsstater bør straks handle for at reducere udledningen af sod i Arktis ved at vedtage en obligatorisk ændring af den internationale konvention om forebyggelse af forurening fra skibe (MARPOL), så det fremover kræves, at skibe bruger renere brændstoffer i Arktis.

MARPOL regulerer luftforurenende stoffer ved bl.a. at begrænse svovlniveauer i brændstoffer, hvilket reducere svovldioxidemissioner og tilhørende partikler (PM), men regulerer ikke sod, der er den del af PM, der øger den globale opvarmning. Der er akut behov for, at IMO får reduceret udledningen af sod.

Når IMO's underkomité for forurening, forebyggelse og respons 13 (PPR13) mødes den 9.-13. februar 2026, skal der fokus på at beskytte Arktis ved at anbefale et obligatorisk skift fra traditionelle skibe-brændstoffer til "polarbrændstoffer" dvs. destillater i Arktis senere i 2026.